

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES REFERENT A LA QUEIXA RELATIVA AL DRET A LA CULTURA (PATRIMONI)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 9 de juny de 2022, el ciutadà va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava la seva disconformitat per l'estat lamentable, d'abandonament i deixadesa, que presenten els diversos metros de Barcelona que formen part de la col·lecció de vehicles històrics que, fins fa pocs anys, circulaven i es trobaven en un bon aspecte estètic per poder-se exposar al futur Museu del Transport.

El ciutadà considerava que, a un any i mig de celebrar el centenari del metro de Barcelona, la col·lecció es troba en un dels seus pitjors moments.

En concret, feia referència a l'aspecte que ofereixen els vehicles següents:

Sèrie 300 (3 cotxes), 1924
Sèrie 100 (1 cotxe), 1929
Sèrie 400 (1 cotxe), 1950
Sèrie 1.100 (3 cotxes), 1970

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Examinat el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se a **Transports Metropolitans de Barcelona (TMB)** per tal de conèixer les intervencions fetes en relació amb la queixa presentada.

En data 21 de juny de 2022, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

En data 12 de juliol de 2022, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa el següent:

L'any 2010 es va constituir la Fundació TMB per fomentar accions patrimonials i de responsabilitat social relacionades amb el transport públic de Barcelona i vetlla per la preservació, conservació i difusió del patrimoni històric i cultural de TMB.

El patrimoni cultural de vehicles històrics de TMB està format actualment per un fons de 31 autobusos, 15 tramvies, 6 sèries de metros (si es compten les properes incorporacions de les sèries 3.000 i 4.000), 6 vehicles auxiliars, 14 vehicles de bombers i 1 cotxe del Funicular del Tibidabo). Alguns han estat restaurats i estan en bon estat (un total de 19) i d'altres, pendents de restauració.

En concret, i pel que fa als vehicles que es recullen en aquesta queixa, la seva situació és la que es detalla seguidament:

- Dels trens de la sèrie 100, es conserva el cotxe automotor 126, un dels cotxes que van circular des de la inauguració del Ferrocarril Metropolità Transversal el 1926. Va circular en el seu estat original fins als anys cinquanta, en què es va modernitzar. El 1981 va recuperar el seu aspecte original i va circular els diumenges i festius a la línia 1 de metro fins al 1988. Es va restaurar per darrera vegada el 1998, fa 24 anys. Està motoritzat, però no pot circular a causa de les dimensions del vehicle, l'obsolescència dels sistemes de seguretat i la presència d'amiant. Es troba al dipòsit del Triangle Ferroviari, pendent d'una nova restauració.
- Dels trens de la sèrie 300, es conserven els cotxes motors, els M1, M6 i M8, els tres originals del 1924 del servei del Gran Metropolità. Es van modernitzar el 1956, se'n va canviar l'aspecte original. Es van retirar de la circulació l'any 1988. El 1999, amb motiu de la celebració dels 75 anys del servei de metro, es van restaurar i se'n va recuperar l'aspecte original. Malgrat que es va fer una neteja d'**amiant** en el procés de restauració, aquesta no compleix els requisits que determina el Pla director d'amiant que TMB va elaborar el 2018. Els tres cotxes es conserven al taller del Triangle Ferroviari en bon estat, en espera de la neteja de grafits a la capa de vinil que els protegeix.
- Dels trens de la sèrie 400, es conserva el cotxe automotor 425, que va començar a prestar servei el 1958 al Ferrocarril Metropolità Transversal. Va estar en circulació fins al 1989, en què es va retirar definitivament al taller de la Sagrera. El 2018 es va traslladar al dipòsit del Triangle Ferroviari en espera de ser restaurat. Està motoritzat, però no pot circular a causa de l'obsolescència dels sistemes de seguretat i la **presència d'amiant**.
- Dels trens de la sèrie 1.100, es conserven els cotxes 1.169-1.418-1.170, que formen una unitat creant la composició motor-remolc-motor. Van començar a circular a la línia 4 del metro el 1974 i van deixar de prestar servei l'any 2009. Es troben al dipòsit del Triangle Ferroviari. Els cotxes 1.169 i 1.170 estan motoritzats, però no poden circular perquè tenen **amiant**. Una empresa especialitzada va fer tasques d'aïllament temporal als cotxes d'aquesta sèrie.

Es preveu avançar en la restauració del patrimoni ferroviari properament. A aquest efecte, en el marc dels preparatius del Centenari de la Xarxa de Metro (2024), es va acordar demanar un pressupost de restauració per poder exhibir en estàtic aquests vehicles dins un context expositiu.

CONSIDERACIONS

L'any 2010 es va constituir la Fundació TMB amb el patronat Transports Metropolitans de Barcelona (TMB) i també la Fundació ECOM i la Fundació ONCE 2010, amb la missió de conservar i difondre el patrimoni històric i cultural de TMB. També treballa per fomentar i promoure accions de caràcter social per facilitar la inclusió, l'accessibilitat, la sostenibilitat, la cooperació, la solidaritat i els valors del transport públic entre la ciutadania, aspectes que donen suport a la visió i missió de TMB.

Pel que fa al patrimoni ferroviari, la Fundació TMB persegueix, entre els seus objectius, recuperar, inventariar, conservar i protegir els béns del patrimoni històric i cultural de TMB, preservant, mantenint i enriquint els fons de l'arxiu històric de TMB. Al mateix temps, dissenya, organitza i difon tot tipus d'activitats que permetin a la ciutadania, periòdicament o puntualment, accedir a aquest patrimoni, gaudir-ne i conèixer-lo cada vegada millor.

D'acord amb la informació facilitada a aquesta Sindicatura, l'any 2021 va acabar la rehabilitació de l'únic autobús Tilling Stevens que es conserva a l'Estat i el primer que va donar servei a la xarxa de bus de Barcelona quan es va crear ara fa 100 anys per l'extinta companyia CGA. Aquestes tasques de restauració s'han efectuat en el marc del centenari d'aquesta companyia d'autobusos.

Pel que fa al patrimoni objecte de la queixa, **la Fundació TMB el té identificat i catalogat correctament, en espera de fer les actuacions de restauració adequades per tal que es puguin exhibir en la celebració del Centenari de la Xarxa de Metro l'any 2024.**

La restauració dels vehicles amb grafitis sembla no presentar dificultats perquè estan protegits amb un vinil. El repte més gran el presenten els vehicles afectats per amiant, que són pràcticament tots. **La manipulació de materials que contenen amiant requereix un procediment especial per eliminar-lo de manera definitiva amb les garanties que actualment la normativa exigeix. Aquest procediment especial només el poden dur a terme algunes empreses i n'eleva el cost.**

Tot i això, la Fundació TMB preveu acabar la restauració d'aquest patrimoni per a la celebració del Centenari de la Xarxa de Metro l'any 2024, motiu pel qual ja s'ha acordat demanar pressupostos per iniciar-ne la restauració.

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta Municipal de Barcelona i el Reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació de la Fundació TMB ha estat adequada, donat que té identificat el patrimoni ferroviari i té previst restaurar-lo quan disposi dels recursos necessaris.**

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.